

FEJÉRMEGYEI NAPLO

Novam ephemeriden, cui titulus Fejérmegyei Napló a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására Fejérmegyei Napló cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük. XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:

BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.

Egyes számok kaphatók: Rötter I. Weisz H. és Krausz V. tözsdejében.

A függetlenségi párt.

Sokszor voltunk már abban a kényeszerült helyzetben, hogy a függetlenséginek nevezett negyvennyolcas párt, más-ként Kossuth-párt, de legigazabban Eötvös-Bánffy-párt megbotránkozató szerepéről írjunk, midőn a nagy közönség előtt bemutatott és beigazolt tényekkel, hogy az a párt, a mely egy nagy nevet czégernek tűzött ki, hogy annak az árnyékában zavartalanul folytathassa azt az álnok munkát, a mely megingatja a becsületesen gondolkozó választókban a bizalmat; — az a tévesen Kossuth-pártnak nevezett Eötvös-Bánffy-párt rosszabb még magánál a kormánypártnál is. Két esetet hozunk fel, mindakettő az összeférhetlenségi, vita szombati bizottsági ülésén történt.

I.

A szövetkezetekről volt szó. Ahol a szövetkezeti ügy felvirágzott, ott mindenki nagyon jól tudja azt, hogy az különösen a szegény embereknek, a pusztulásnak indult kisiparosnak és kiscgazdának védelmére alakult. Ki busul rajta? Tessék elmenni a szomszédságba — hiszen Fejérmegyében is egész csomó fogyasztási és egyéb szövetkezet virágzik már — ki busul, ki átkozódik, ki kívánja a nyakát kitekerni annak a szövetkezeti ügynek? Egyedül az az egynéhány szatócs ur, a

kik szentül meg voltak győződve róla, hogy az Uristen azt a szegény népet azért teremtette, hogy ők annak a zsirját — ha még van — kisedhessék, hogy 10—15 esztendő alatt egy ember, a ki batyuvai a hátán vándorolt a községbe, hogy az legalább is tiszteres telkes gazda legyen, ha ugyan nem »nagyságos földbirtokos.« Ezek busulnak, de nem a pusztulni indult keresztény nép. És mit csinál a Kossuth-párt? Justh Gyula (tehát nem ám Eötvös, a kiről senki nem tételezhet fel, nem az, hanem Justh, a katolikus) azt indítványozta, hogy a kik oly szövetkezetekbe lépnek, a melynek az állam esetleg segélyt ad, azok ne lehessenek képviselők. Tehát a szövetkezet pártfogóit, előmozdítóit, a kik szegény polgártársainkon segíteni akarnak, — azokat Justh ur szerint — büntetni kell, ki kell zárni abból az állásból, a hol polgártársainknak bizalmát, mint törekvéseinek legszebb jutalmát élvezhetik. Valóban szegény és gyalázat! Hogy épen a függetlenségi párton kellett lenni olyan embereknek, a kik még az ilyen mozgalomnak is kerékkötői tudnak lenni. Ha Mezei Móricz, Rozenberg Gyula, vagy valami Náczi, vagy Jakab teszi ezt az indítványt, nem szólunk, hiszen a maguk érdekét védelmek, de egy párt, a mely a függetlenség jelszavát írja zászlajára, hogy az a párt jusson ennyire függő helyzetbe, azt nem hittük, nem reméltük.

Tisztelt laptársunk, a Székesfehérvári Hírlap mindig siet az orrunk alá dörgölni, hogy a néppárt a függetlenségi párt programjából csent ki egyet-mást s szinte kéjeleg abban a gondolatban, hogy a legagilisabb országgyűlési párt talán a függetlenségi párttal jár egy csapason. Egyáltalán nem tudjuk megérteni, hogy a magyarországi közgazdasági állapot nyomorúságos voltát miért épen csak a függetlenségi párt láthatná? de ha föl tennénk is (meg nem engedve), hogy így volna, ér-e egy fafityinget a függetlenségi-48-as-Eötvös-Bánffy-Kossuth-pártnak egész gazdasági programja, ha minden alkalommal ellene dolgozik, ha ez csak írott malaszt, a melylyel a választók szemeit kell kitolni? Ha jön a választás, akkor kiabálnak, hogy így, hogy úgy az átkos Bécs, meg Ausztria, mikor pedig segíteni kellene a földhözragadt népen, akkor azt mondják, hogy még azt is meg kell büntetni, a ki értük a kezét felemeli.

Szégnyen és gyalázat, hogy Széll Kálmánnak, a miniszterelnöknek kellett megvédelmezni a szövetkezetet a Kossuth-párt ellen, a ki nem járult hozzá az indítványhoz, mert — mint mondá — a szövetkezeti ügy nagy gazdasági érdeke az orszagnak s e részben kár volna nehézségeket támasztani. És Darányi miniszter: nem tartanám helyes és bölcs eljárásnak, ha a

A FEJÉRMEGYEI NAPLO TÁRCZÁJA.

S. Maria Antiqua.

Irta: Maximus.

Körülbelül egy esztendeje, hogy a magas olasz kormány a Forum Romanumnak, ennek a nagy történelmi halottnak a kiásatását elrendelte.

A Forumon épült nagyszerű pogány-templomok s a régi római állam középületei már rég nyugalomra tértek; ezeket a Vatikán, azokat a kereszténység fényes templomai kárhoztatták tétlenségre Róma krisztianizációja után. Az unalom, a tétlenség sirba vitte őket: egyiket korábban, másikat később; néhány égnek meredő csonka oszlop, meg sötétben bámészkodó falmaradvány a halottnak kinfejejtett ruhafoszlányai. S miként a sirhantokon viruló zöld pázsit keletkezik, mely mintegy feledtetni az enyészet gondolatát, a hajdani Forumon is új élet, élénk piaci élet fejlődött: eleinte a vásárosok ütötték fel bódéjukat, utóbb befásítva kellemes sétatellyül szolgált; szélén pedig templomok épültek: köztük a Vesztaszentély mellé s részben helyére S. Maria Liberatrice.

De beállt a fordulást. A középkor elmúlt, a modern ember pedig rémitően lelkesedik mindenért, a mi nem középkori. Azért szeretné tudni, miné volt a világ képe a középkor előtt. Ha utjában áll a középkori emlék, lerombolja, mert, hátha talál aiatta valami még régebbi jószágot, Isten látja a lelkünket, nem akarunk

a kutatások ellen, a komolyan tudományos törekvések ellen beszélni, néha azonban kitamad az emberből a keserűség, ha meggondolja, hogy leggyönyörűbb keresztény emlékeinket az idő foga harapdálja darabokra, azokkal senki se törődik, sőt még segítik is a pusztulást. A Forum rekonstruálása tényleg esemény számba megy majd a tudományos világban, nem is arra vonatkozik teljes értelmében megjegyzésünk.

A Forum helyreállításának terve régi keletű; a legfőbb földrétget még a mult század folyamán eltakarították róla, most tovább ásnak a törmelések után, hogy a mennyire lehet tökéletes helyrajzot készíthessenek és a régi emlékeket összeszedjék. Szó sincs arról, hogy teljesen sikerüljön; ki tudná, hány más palotát, templomot kellene lerombolni, a melyekbe a Forum Romanum anyagát beleépítették.

Az ásásokat javában folynak, kíméletlen határozottsággal pusztítanak el minden akadályt. Így esett áldozatul az említett Mária templom is. A római közvélemény feljajdult az eljárás ellen, de csakhamar megbékült, (inkább a kíváncsiság békítette meg) mikor a kutatók közvetlenül a talaj alatt egy másik, régi bazilika romjait fedezték fel, melyet az einriedelmi itinerarium s a bánt lált felirat S. Maria Antiqua-nak nevez.

E templom egyike a legnevezetesebb, s legszerencsésebb felfedezéseknek; a rombolás ezáltal bevállott, mert a lelet, műtörténelmi értéke bő kárpótlás az eltűnt templomért. A ba-

zilika alapjai a VIII. századnál is korábbiak, valószínűleg a IV. századból valók, a mikor a kereszténység győzelmet ült a pogányság felett. A sz. Szilveszterről szóló legenda enged erre következtetni, mely azt beszéli, hogy a szent a Forumon a templom közelében egy sárkányt terített le. Valószínű, hogy a sárkány a Vesztakultuszt jelképezi, melynek tűzhelye épen a Forumon volt s melyet sz. Máriának, az igazi Szűznek tisztelete hamarosan megszüntetett.

S. Maria Antiqua Róma első diakonái közé tartozott; itt osztogatták ki az exarkák s a birodalom helytartói gazdag adományait a szükülködő rómaiaknak. A templom Róma legkiválóbb nyelén épült: Castor és Pollux temploma közelében, a Vesztaszentély s a Vesztaszűzek hajléka tözsomszédságában, Inkurna híres kutja mellett.

Sz. Máriának, az Isten-anyának, a hogy egyik felirat is nevezi a bazilikában, épen ezen a helyen, a pogányság szívében kellett leküzdeni a tévelyt és uralkodnia a Megváltó oldalán. A Megfeszített, a ki két helyütt is meg van jelenítve a bazilikában, diadalmasan birtokába vette az uralkodó császárok palotáját; így megtorolta azt a sérelmet is, melyet ejtettek rajta, mikor Tiberius házának pedagógiumában (iskola) számárfejjel keresztrefeszítve ábrázolták.

A templom végtére is nem egyéb, mint Caligula palotájának egyik nagy terme, mely épen a Forumra nyílt a Castor-templom irányában. A terem felatt a pápák rezidenciája volt a bizanci uralom idejében. A „Liber Pon-

Mai lapunk 4 oldal.

képviselőkre nézve lehetetlené tételnek a szöveteiket úgy fejtetésében való közreműködés. Ezekhez a szavakhoz nem is kell semmit hozzátenni, mindenki tisztán láthat.

II.

A másik eset szintén aznap történt. Olay Lajos indítványozta, hogy lelkész ne lehessen képviselő. Ez minden lelkészre vonatkoznék, de sietett utána tenni, hogy az a magyar honpolgár, a ki fizetéses állásából kifolyólag valamely külföldi egyházi személynek van alárendelve, az a képviselőháznak tagja ne lehessen, mivel pedig a katolikus papok fizetéses állásukból kifolyólag a római pápának, Krisztus földi helytartójának alá vannak rendelve, azért azok zárasanak ki a képviselői állásból.

Mindenki tudja azt, hogy a római pápa senkit felelősségre nem vonhat azért, mert ilyen, vagy olyan politikai párthoz tartozik, hogy függetlenségi-e, néppárti-e?, hogy csupán a hit és erkölcs dolgában feje a katolikus hívőknek, mégis a tisztelt függetlenségi-48-as-Eötvös-Bánffy-Kossuth-párt képviselője, a ki a pártot képviselte a bizottsági ülésen, megtette azt az indítványt, hogy a papok, különösen a katolikus papok zárasanak ki a képviselőségéből.

Ez tehát a szabadság, az egyenlőség, a testvériség!? Ha Goldner Adolfot, Izrael Jakabot, Schwarcz Jakabot és a többi Jakabot, a szocialisták véresszáju bujtogatóit akarják kizárni a képv. előségi-ből, azt mondjuk: nem egyezik ugyan meg a függetlenségi tele szájjal hirdetett programjával, az egyenlőséggel, sem a képviselet fogalmával, de hát meg lehet magyarázni, mert minden észszerű társadalmi rendet fel akarnak forgatni, de hogy miért és mennyiben állanak különösen a katolikus papok hátrább azoknál a különféle Jakaboknál, azt nem értjük. Talán nincs akkora műveltségük, intelligenciájuk, nincsenek olyan hű fia a hazának, mint azok? Értjük mi nagyon jól, mi

tificális"-ból tudjuk, hogy VII. János pápa, Plátónak, a császári palota kormányzójának a fia, ott episcopiumot alapított. Erről a Jánosról tesz említést ugyancsak a bazilikában talált márványtábla latin felirata is: „János, sz. Mária szolgája,“ görögül: „János, az Isten-anyának szolgája,“ ez a felirat ismétlődik még abban a híres kápolnában is, melyet n. a. a pápa építtetett a régi vatikáni bazilikában.

A bazilika belsejét festmények ékítik gazdagon; kétszékűen a VIII. századból valók.

A márványpadozat, a befestett márványoszlopok, merész boltovek s egyéb díszítmények régi fényt, gazdagságot hirdetnek. A falakon festői képek díszelnek; a régi s új szövetségből, a mártírok életéből vett motívumokkal, pápák s nyugati még keleti szentek másaival. Az egyik mellékfülkében a három legszerencsésebb anya látható: a középen sz. Mária, keblén az isteni Kisdéddel, jobbra sz. Anna, balján a kised Máriaival, balra sz. Erzsébet Ker. sz. Jánossal. Azután egymásmellett a Makkabéusok anyja gyermekeivel. Mózes, a mint a sziklából vizet fakaszt s Ezekiás király ágyban a mint Izaiás próféta a felirat szerint odamondja: „Rendezd el házad ügyeit, mert meghalsz.“

A Megváltónak s a sz. Szűznek a képe s bazilikának két jelensége.

Az élő s nagy közép-fülkében látható. A Megváltó trónon ül, jobbát áldásra emeli; a fölötté emelődő rég falon a Megfeszített tünik fel körülveve ángyalok s imádó népek tömegétől.

bántja azokat a tisztelt urakat: a keresztény hívők, azok csavarják az ő orrukat, hogy a képviselő papok a keresztény elveknek szószói lehetnek, a függetlenségi-48-as-Bánffy-Eötvös-Kossuth-párt pedig minden, csak nem keresztény. Ismét a liberális miniszterelnök volt kénytelen a papság védelmére szállani: hogy ezidő-szerint még nem kell kizárni a papságot a képviselőségből.

Csodálhatja-e most már valaki, ha a keresztényérzelmi lakosság elfordul ettől a katolikus-gyűlölet párttól, a mely minden, csak nem független, a mely csak czégernek használja az elveket, de csak azért, hogy minél több csufaságot csinálhasson belőle.

Talán azt mondják, hogy nem a párt-nak kell ezt felróni, hanem egyeseknek. De hát Justh és Olay nem a pártot képviselték az összehírdetlenségi ülésen? S volt-e egyetlen képviselő (Meszlenyi stb. a kik jó-katolikusoknak mondják magukat) a kik kiléptek abból a pártból? Egyetlen egy sem? Tehát helyeslik, a minél fogva megérdemlik, hogy a választók méltó ítéletet mondjanak róluk.

UJDONSÁGOK.

— A kereszt. Brázovay Kálmán abszolált egyetemi polgár, az egyetemi nemzeti párt volt elnöke egy nagy értékű könyvet irt a kereszt kérdéséről, azokról a mozgalmakról, a melyek az egyetemi ifjuság keresztény részét átalakították és egy új jövő hajnalhasadásának első di-csőségei sugárai. Azt mondja:

„Ezt a nemzedéket nem akadályozhatják meg nemzeti munkájában azok, a kik jelszavakkal szeretnek dobálózni. Hogy a kitűzött irány ellenkezik a liberalizmussal és antiszemita jelleggel bír: ahhoz semmi közünk. Ostoba ítélet az, hogy Magyarországot csak a szabadelvűség boldogíthatja, hogy az antiszemitizmus hazánkra nézve nagy veszélyt jelent. Oly kevesen vagyunk magyarok — szokták idézni — hogy még az apagyilkosnak is meg kell kegyelmeznünk. De hát lehet-e abban bízni, hogy a zsidók beleolvadnak

A sz. Szűz képe a kereszt-kápolnában van; istenanyai méltóságának kifejezésére szintén gazdagon díszített trónon ül, térdéin az isteni gyermek, mellette az apostoli fejedelmek.

Az ember csodálattal telik be az üde freskók láttára; sok lehellott már, de javarésze még ott maradt a kath istentisztelet fényének hirdetőjéül. Legépebben a kereszt-kápolnában maradtak meg, a hol az említett sz. Mária képen kívül még a feszület is látható. A kereszt tövében állanak a fájdalma s Szűz sz. Jánossal, aztán Longinus felülről lefelé írott névvel s még egy másik katoná, ki az eczettel s epével itatott szívcapot nyújtja a haldokló Üdvözítőnek. Ez a keresztrefeszítésnek legteljesebb képe Rómában; legkifejezőbb alakja a fájdalmas Szűz: sötétszín ruhában feltüntet a keresztre, arczán a mély bánat s végtelen fájdalom vonásai rajzolódnak; karjai mellén összetéve.

Kimondhatatlanul jól esik a hívő léleknek henn tartózkodni ebben az antik bazilikában, melyet a képzelt a győzelmes keresztényekkel népesít be s azok dicsőítő-és hálaímeit, énekeiket véli hallani; jól esik olvasnunk a képek-ből, az egyháztörténelem ezen esettelt írott lapjairól megváltásunk nagy tényeit s dicső őseink hőstetteit, s az öröm e régi gyönyörű felfedezése fölött könnyen feledteti velünk azt az áldozatot, melyet a bizonytalan jövőnek kellett hoznunk.

a magyarságra? A történelem tagadó feleletet ad e kérdésre. És a mennyiben a zsidók azonosították magukat az új pogány civilizáció-e-val, annyiban a mi irányunk csakugyan nem egyéb, mint antiszemita. De hát mi tartózkodunk e jelszavakból. Egyszerűen azt hisszük és valljuk, hogy csak a megkezdett uton érhetjük el célunkat: az egységes magyar nemzeti állam kitépítését. A ki velünk gondolkozik, azzal — bárki legyen — még az apagyilkossal is szövetekezünk; a ki pedig ellenségnek tekint, az legyen elkészülve arra, hogy politikai és társadalmi téren most az egész magyar ifjusággal, a közel jövőben pedig az egész magyar néppel kell az élet-halálra menő küzdelmet felvenni.

Jeligéje Kaas Ivor báró szavai: A múlt század civilizációjára önök tüntek fel a kereszt-ct.

Megjegyezzük, hogy Brázovay kálmánista, de a szive igaz keresztény, tehát nem kell félnie senkinek »néppárti« aknamunkától.

Műve kapható a szerzőnél: Ferencz-kört 41. szám I., 3.

— Királyi kihallgatások. Ó Felsőge budapesti tartózkodása alatt folyó évi április 22-től fogva további rendelkezésig minden hétfőn és csütörtökön (kivéve ünnepnapokon és április hó 25-én, csütörtökön) általános kihallgatást fog adni. — Előjegyzések folyó hó 18-tól kezdve d. e. 9 órától 2 óráig a kabinet-irodában (budai királyi várak) eszközöltetnek.

— A választások. Állítólag Széll Kálmán mondta volna, hogy miután tavasszal már nem választhat, tehát ősszel fog választani. Mondta-e, nem mondta-e, ki állhatna érte jót, mindazáltal lemondhatunk már a juniusi választások reménysegeiről s ha igaz lesz, szeptemberben fogunk választani. A fejevári szabadalvú párt nagyban készülődik. Megalakult, Schlammadinger Jenő dr. a következőket vélte fölveendőnek a nagybizottságba:

Almásy István, ifj. Akkermann József, Alaghy Dezső, id. Almásy Ferencz, Almásy József, Antal Ferencz, Basch Adolf, Bencsik István, Bernstein Sámuel, Berregi József, Bierbauer János, Boda Kovács István, dr. Bierbauer Viktor, Destek Adolf, Deutsch Aladár, Deutsch Gyula, Deutsch Ignác, Dörömbözy Ferencz, ifj. Eisenbarth Ágoston, dr. Faludi Muksa, dr. Fejér Ferencz, Fekete József, dr. Fiáh György, Fittler Béla, Flits Miklós, Fröschl János, Greiner Soma, Göbel János György, Gödl Károly, Gyeney József, Hahn Adolf, dr. Hajós Rezső, Halász János, Sziher Sándor, Havranec Antal, Havranec János, Havranec Lajos, Heinrich Lajos, Heller Dávid, Heuman József, Jankovics István, Katona Horváth István, Kálmán Vincze, Károly János, dr. Kerekes Lajos, Keresztes Ignác, Keresztes Zsigmond, Klein János, Klóner József, Knittelhoffer János, Knittelhoffer Károly, Kohn Adolf, Koronafi Károly, Kovács A. Sándor, Kovács Dezső, Kcváts Károly, dr. Kövessy István, Krausz Jenő, Krén Ignác, Kubik János, Kuti Márton, Langráf Lajos, dr. Lauschmann Gyula, Link István, Lipcsey Lajos, Marschal Mátyás, Máhr Lajos, Mohai Lajos, Cs. Nagy József, Nagy György Peresztegi, Nyári Gábor, Ofner Mór, dr. Palánszky Miklós, Pető Miksa, Pék János, Plentner Ferencz, Pfinn István, Polczer Péter, Pollák Gusztáv, Rechnitzer Soma, Rosenberg Sándor, Say Ferencz, Say István, ifj. Singer József, dr. Steiner Jákó, Schön Simon, Schlammadinger Alajos, Schubert Emil, Szakács Károly, Szigl Lőrincz, Szenczy Győző, Sziksz János, dr. Szüts Andor, Téri József, Tóth István, Töltényi Antal, Udvardy Sándor, dr. Varga Zsigmond, dr. Véteressy Géza, Wéber-Károly, Weisz Károly, Wiener Gyula, Zsigmond Mihály.

Az értekezlet egyhangyul lelkesedéssel választotta meg a két bizottságot. Mi azonban úgy tudjuk, hogy a megválasztottaknak egyrésze nem oly lelkesedéssel vette tudomásul a megválasztást, sőt tiltakozik ellene, hiszen látnak neveket, a melynek viselői a szabadalvú párttal épen nem sympatizálnak. Még nagyobb botlás volt

a jelölő bizottságtól az, hogy beválasztott hivatalnokokat, a kiknek a törvény értelmében ott helyük nincs. Ime közöljük az 1899. évi XV. törvényczikk 167. §-át, a mely a képviselőválasztások felett való bíráskodásról szólva ezeket mondja: Állami és törvényhatósági hivatalnok, a rendezett tanácsú városok polgármestere és rendőrkapitánya s a községi (kör) jegyző, nem vehet részt politikai pártgyűlések összehívásában, nem lehet azoknak elnöke, vagy jegyzője és tőlük megbizást el nem fogadhat stb. Egyelőre szíves megiszivleltesül!

— **Miniszteri biztos.** A vallás és közoktatásügyi miniszter *Fenyvessy* Ferenc veszprémi főispánt a székesfejérvári kath. főgimnáziumhoz miniszteri biztosnak nevezte ki. E kinevezés következtében *Szenczy* Győző, az intézet nagyérdemű igazgatója a napokban Veszprémben időzött, hogy az új miniszteri biztossal a hivatalos látogatások részleteit megbeszélje.

— **A csákvári rablógyilkosság.** Márczius 27-én hajnalban Csákvár és Vértesszőlár között az országuton meggyilkolták és kirabolták a csákvári postakocsist. A csendőrség már nyomában van a gonosztevőknek. *Neumayer* Szilárd csendőrfőhadnagy és *Németh* Dávid csendőrmester szakadatlanul kutattak a dologban, de nagyon nehéz munkájuk volt, mert a gyilkosság helyén semmiféle bűnjel nem maradt, csak a puha földben látszott néhány szegestálpu csizmatól eredő lábnyom. A gyanu *Bach* Mihály vértesszőlári cipészre és ennek sógorára, *Reinhart* János új-baroki lakosra irányul, a kiknek rossz a hírük *Bach* Mihály márczius 26-án este hét óratól másnap délelőtt tizenegy óráig távol volt hazuról. Szeggel kivert csizmatalpa a gyilkosok által hátrahagyott nyomba teljesen beleillik. Házkutatás alkalmával pedig több vérfoltosnak látszó ruhadarabot találtak nála. A jelzett időben, állítása szerint, *Reinhart* János sógoránál Új-Barokon tartózkodott, de ezt csakis sógorával és ennek feleségével tudja igazolni. A csendőrök *Reinhart*nál is házkutatást tartottak, a hol egy vérfoltos nadrágot és egy véres fejszét találtak. A lefoglalt bűnjelkeletet már felküldték Budapestre vegyi vizsgálatra, hogy megállapítsák a vérnyomokat. A gyanúsított emberek tagadják a rablógyilkosság elkövetését s még szabadlábban vannak. A csendőrség ezzel kapcsolatban más irányban is kutat; a nyomozás szálai Budapestre nyulnak.

— **Kitüntetett honvédhadnagy.** *Számner* Pál honvédhadnagy, városunk szülöttje már önfeláldozó életmentéseért a legmagasabb helyről is dekorált férfiu s így annál inkább jöleső örömmel vettük a hirt, hogy a legutóbb Veszprémben tartott vívőversenyen mint kitüntetett szép tiszteletdíjban részesült Gratulálunk.

— **Lits Gyula** a kinevezett honfi főispán ma, azaz 18-án terjeszti be lemondását a vaali Országgy. képviselői állásról

— **Óvoda ülés.** A székesfejérvári tóvárosi szent Imre hercegről címzett róm. kath. kisdédóvó egyesület *Alaghy* Dezső elnöke alatt tartott ülésén a város által ajándékozott telekre vonatkozó ajándékozási szerződés szövegezése került szönyegre. Az egyesület a *Tóth* Ferenc jegyző által előterjesztett szerződést pontról-pontra tárgyalván, azt egész terjedelmében elfogadta. A szerződés aláírásával az egyesület *Alaghy* Dezső elnököt bízta meg, tanuul pedig a saját kebeléből *Mohai* Lajos főszámvevőt küldte ki. A szerződés tárgyalása után elnök bejelenté, hogy egy névtelen jötevő az óvoda céljaira 2000 koronát juttatott kezeihez. Lelkes éljenzéssel fogadta az egyesület a fényes ajándékot s felkérték az elnököt, hogy járjon közben, minthogy

nemes adományozó megnevezhető legyen, ha pedig ez az egyesület kérelmére sem volna keresztülvihető, úgy az elnök fejjeze ki az egyesület hálás köszönetét.

— **Fürdőkérdésünk.** A város tudvalevőleg megvette a Peuser-féle kertet s így valóban itt volna már az ideje, hogy az értékesítésről sürgősen intézkedjék a hatóság. *Re* István rendőrfőkapitány elnöke mellett egy bizottság f. hó 16-án helyszíni szemlét tartott a jelzett helyen s egyértelműleg javasolja, hogy a gőz- és kádfürdő oly rossz állapotban van, hogy a javítás nem ki-összeget venne igénybe s czele, mert elég messze fekszik a várostól, alig vezetne. A hideg fürdő és vendéglő helyiség renoválását a bizottság javaslatba hozza; a mennyiben pedig valaki az egész helyreállításra vállalkoznék, úgy ocsóbb összegért volna bérbeadható. Mindez sürgős munkát igényel, nehogy ott heverjen esetleg az idén e szép helyiség gyümölcsözés nélkül.

— **Választási mozgalmak.** Tegnap délután a »Magyar Király« szálloda egyik szuperál helyiségében tanácskozára ült össze a szabadelvű párt szűkebb körű bizottságának néhány tagja s mint halljuk, megválasztották elnöknek a párt tevékeny bajnokát, dr. *Rádai* Lajos ügyvédet. Nyomban utána azon tanácsoktat, hogy ki is legyen hát a jelölt. Itt volt egy kis nézeteltérés, mert *Vörösmarty* államtitkár neve is szóba került, de végre *Zichy* Jenő gróf mellett állapodtak meg, a kit *Rádai* pártelnök lesz hivata megnyerni a kitüntető jelöltségre. Tekintve, hogy *Zichy*ben a pénzes zsákot, az alkalmas fejős tehenet remélik, a mit *Zichy* Jenő gróf is nagyon régen tud, alig hihető, hogy elfogadja a jelöltséget. Na de nem is azért kezdődött meg ily korán a szerencsekérdés, mert biztos a jelölt?! Köztudomásu dolog, hogy városunkban nagyon gyengén áll a szabadelvű párt. Egyébként az ivó-és itató kortes-jelölő ülés már a közel jövőben meglesz s az permanens marad a választás napjáig.

— **Szomorú meghívó.** Iparosaink folyton azon panaszkodnak, hogy mostoha gyermekei a társadalomnak, törvényhozásnak egyaránt. Ez bizony igaz, de az is igaz ám, hogy az iparosok maguk sem törődnek sokat a saját jól felfogott érdekeikkel. Ezt igazolja az alábbi meghívó:

A székesfejérvári ipartestület évi rendes közgyűlése 1901. április hó 14-én, — miután a tagok kellő számban nem jelentek meg, megtartható nem lévén — a közgyűlés újabb határidejű 1901. évi április hó 28-ik napjának d. e. 10 órája a városház nagytermébe ezennel és oly figyelmeztetéssel tüzetik ki, hogy ezen kitűzött határidőben tartandó közgyűlésen az ipartestület alapszabályai 12. §-ának 4-ik bekezdése értelmében, a megjelenők, számukra való tekintet nélkül, az előbbi közgyűlés napirendjére kitűzött tárgyak felett jogérvényesen határozhatnak. Kelt Székesfejérvárott, 1901. évi április hó 14-én. *Schlammadinger* Alajos, ipt. elnök. *Kronhoffer* Antal, ipt. jegyző.

— **Állatorvosi kinevezés.** A Lovasberényben megüresedett állatorvosi állásra a földmívelésügyi miniszter *Csismadia* József okl. állatorvost nevezte ki.

— **Új fajta anyós.** *Sirisaka* az anyósokról könyvet írt s természetesen szívporkázó élcczel derült világban mutatta be a mindig kellemelkedő anyósokat. Olyan anyósról azonban, mint *Osváth* Sándorné lovasberényi lakos megfeledezett, lévén ez speciális fajta az anyósoknak. *Csásás* János lovasberényi lakos ugyanis a napokban távol volt hazuról s ezen idő alatt eltűnt két vánkosa, egy dunnája s egy zsebken-dőbe kötött 34-koronájta. A csendőrségnél bejelentette a történeteket s meggugta azt is, hogy gyanuja az anyósára irányul. A sejtelen nem osalt, mert csakugyan *Osváth*né volt a tettes, a ki azonban a pénztől mit sem akar tudni.

— **A csákvári földműves iskolában** a tűzrendészt és a tűzoltásnak tanítása heti két órában rendes tantárgyként állítottott be a tanterv keretében. Az előadásokat *Goldschmidt* József okleveles tűzoltó-tiszt végzi. A parancsnokság felterjesztése folytán s a földmívelésügyi miniszter kérelmére a m. kir. belügyminiszter az évi záró vizsgákhoz miniszteri biztossal *Vida* Pált, az országos tűzoltó-szövetség előadóját és a fejérmegyei tűzoltó-szövetség titkárárt rendelte ki.

— **Új tűzoltó egyeslet.** Seregélyesen önkéntes tűzoltó-egyeslet alakult, melynek alapszabályai felterjesztettek a miniszteriumhoz jóváhagyás végett.

— **Sorhuzás.** A f. hó 17-én megtartott tűzoltó-egyleti sorolás alkalmával a következő nyereszámok huzattak ki: 1, 49, 201, 243, 245, 248, 255, 286, 314, 339, 365, 414, 454, 516, 538, 564, 627, 657, 717, 802, 814, 830, 911, 951, 1076, 1125, 1141, 1175, 1241, 1260, 1314, 1356, 1411, 1423, 1426, 1445, 1457, 1470, 1521, 1575, 1627, 1643, 1647, 1663, 1673, 1734, 1739, 1742, 1757, 1791, 1803, 1807, 1825, 1866, 1952.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A székesfejérvári »Kereskedő ifjak egyesület«-nek alapszabályait a miniszter jóváhagyta. Talán nem volna felesleges a hatóság részéről, ha udvarias sürgetést menesztene a magas miniszteriumhoz »hivatalnokok otthona« alapszabályainak jóváhagyása tárgyában, a mely immár négy hónap óta vesztegel odafenn közigazgatásunk gyorsaságának legnagyobb dicsőségére!?

— **A czibalmos büne.** Szüle János rétszilasi lakos a napokban Székesfejérvárról az abasárkereszturi vonaton utazott s alig hagyta el a sárkereszturi állomást, észrevette, hogy kézi börtáskája, melyben biztosítási levelezések s mintegy 400 korona értékű biztosítási kötvény volt, eltűnt. Gyanuja *Lázár* Elek szilas-balhási illetőségű, jelenleg székesfejérvári lakos, czibalmos-czigányra irányult, a ki tényleg ugyanazon napon a nevezett állomáson jegyet váltott Sárbogárdig, bement, de rögtön ki is ment a kupéból. A gyanu alapos volt, mert még ugyanazon napon *Kánor* Ignác sárkereszturi vendéglősnél a czigány magával cipelte a börtáskát, sőt másnap *Langhammer* Adolf sárbogárdi állomásfőnök az állomás illemhelyén megtalálta a táskát s előtte *Lázár* jött ki onnan. A nyomozás *Lázár* kézrekerítése iránt megindult.

A megyei kórházi bizottság f. hó 16-án *Huszar* Ágost alispán elnöke alatt ülést tartott, a midőn bejelentett, hogy az Auer-égők szabályozó készülékkel ellatva nincsenek. Tekintettel arra, hogy a szerződés értelmében a gázizzófény részvénytársaság minden kellékkel tartozik az égőket ellátni, az ali-pán felkérte a muta-közö hiányok pótlására vonatkozó intézkedésre. Ugyanezen alkalommal tárgyalott *Nyikos* József volt kórházi szolga kérvénye, ki végkielégítésül 1 évi fizetését kéri. Kérelmével elutasított.

— **Jóváhagyott jegyzőválasztás.** Még a mult évben történt, hogy *Gerő* István iváncsai jegyzőt ercsi-i jegyzőnek megválasztották. A választás ellen többen felebbezéssel éltek s így került az ügy a megyei törvényhatósági bizottság, majd a közigazgatási bíróság elé. Mindkét forum elismerte a választás helyes és törvényes voltát s a felebbezőket kérvényükkel elutasította.

— **Székölt tanoncz** *Freier* Antal pázmándi lakos Ferencz nevű fia nemrégiben került *Pintér* János lovasberényi csismadia-mesterhez inasnak. Amde a csiriz-szapot nem vette be a gomyra s mert egyébként nem segíthetett a baján, a napokban megszokott. Távoztakor csizma, barna nadrág, fekete kabát és szürke kalap volt rajta. A 14 éves gyermeknek feltűnő ismeretű jele nincs. A hatóság körözötti.

— **Faiu-battyányi csendélet.** Ez a kisded község az utóbbi időben sokat hallat magáról. Alig mulig el hét, hogy lopás, betörés, vagy veresedés ne rontaná a község lakóinak hírnevét. Most vasárnap *Molnár József* és nagyszámu társai veszték össze *Márkus István* korcsmajában s miután néhány poharat a földhöz vágtek mérgekben, kivonultak az utcára s éktelen káromkodás és lárna közepette tovább folytatták a birkozást, majd a gyanutlanul arra menő *Kiss Lajost* úgy vágták szájon egy kövel, hogy hamarosan meg se tudta köszönni. Persze, a kő gazdájá nem jelentkezett annál kevésbé, mert az úgy most már a járásbiróság előtt van.

— **A választók száma.** Örvendetes jelenség, hogy ebben a pénzsóvány világban, melyben főleg iparosaink és földmiveseink élnek, a választók száma városunkban eléggé szaporodott. Az összeíró bizottság immár befejezte működését, mely szerint a választók száma városunkban 2012, ebből új 222, a régiek közül kimaradt 146, tehát a szaporulat 76.

— **A kütviz megtrója.** *Pinke Györgyné* Csutora-utca 24. szám alatti háztulajdonos udvarán van egy kút, melynek jó vizét a környék alig nélkülözheti. A szomszéd, *Lendvai József* azonban sehogy sem nézi jó szemmel a jó vizet s már tavaly oly közel ásatta udvarán a trágyagödört, hogy a trágyalé teljesen megtróta a kút vizét. Lendvai ellen annak idején a hatóság megindította az eljárást, meg is bírálta, a mi ellen a marasztalt felebbezéssel élt s Istennek legyen hála, az ügy még most is a miniszteriumnál hever. Nem is csoda tehát, ha Lendvai azt hitte, hogy neki van igaza s ujjal a kút közélében ásatta meg trágyagödört s meg is romlott a kút vize teljesen. Az ügy azonnali intézkedést igényel s a mennyiben a közegészséget érinti, a szükségserü tiltó rendelet ellen csak birtokon kívül van felebbezésnek helye. Joggal hihetjük tehát, hogy 24 óra alatt a trágyagödör be lesz temetve.

— **Közbiztonsági kiadások.** A községi adóra vonatkozólag a közigazgatási bíróság egy elvi jelentőségű határozatában kimondotta, hogy az 1886. évi XXII. törvényzcikk 130. §-ának 4-ik bekezdése szerint a belrendőség és közbiztonságra vonatkozó községi kiadások csakis a föld, bányaadó és pusztai haszonbérlok ezen jogosan birt haszonbérlet után fizetett kereseti adójára nem vehető ki községi adóval járni tartoznak, habár a haszonbérlet birtok a község belterületétől távol esik s a bérlo a belrendőség hasznát nem veszi is.

— **Ismét betörés.** *Hérics Ferencz* Kórház-utcai péküzletében f. hó 16-án éhes betörök jártak. Hogy betörök voltak, azt a rendőség konstataulta s hogy éhesek is voltak, az igazolja leginkább, hogy egy frissen sült kenyéren kívül semmit sem vittek el. A betörök az üzlet utcai a blakán át hatoltak be az üzletbe s miután a fiókokat felfeszítvén abban semmit sem találtak, megelégedtek egy kenyérral is. A szomszéd műhelyben dolgozó segédek figyelmesek lettek a neszre, de mire ráadták fejüket a betörökkel való találkára, az éhes betörök megugrottak. A rendőség a nyomozást megindította.

— **Éber éjjeli örök.** Ha minden éjjeli ör olyan éber, mint a lovasberényiek, akkor épen nem csodálhatjuk, hogy a közbiztonság a községben nem a legjobb lábón áll; mert bármily kitűnő szervezete legyen csendőrségünknek, fáradhatlan buzgalmuk daczára sem képesek figyelmüket állandóan minden irányba kiterjeszteni. Megtróttént ugyanis a napokban, hogy a lovas-

berényi csendőrök egy járöre a községi éjjeli örök ellenőrzését megkísérelte s arra a sajnálatos eredményre jutott, hogy a járási körletében egyellen egy éjjeli ór sem talált, de megtalálta mindegyiket a saját ágyában puha, fehér vánkoshullámos redőin édes álomba merülve. Ilyenformán Lovasberényben az őrszolgálat nagyon könnyű. Talán érdemük szerint elveszik jutalmukat.

IRODALOM.

— **A szeretet lángjai.** Vagyis: Egyletek, és ájtatosságok Jézus szent. Szive tiszteletére. Irta Tóth Mike Jézus Társaságának tagja, fogim. tanár. Kalocsán, 1901. — 8-adrét 223 oldal. A könyv fölvilágosítást ad mindarról, mi Jézus sz. Szive tiszteletét illeti, világos utmutatást nyújt Jézus sz. Szive társulatának megalapításához, és előadja az ájtatosságokat, melyeket eddig az egyház jóváhagyott, sőt bucsukkal is ellátott, — kiváló gonddal ismertetvén a sz. kilenczed (novéna) nevezetű ájtatosság mibenlétét, s elvégzésének módját. A könyvet olvasóink figyelmébe ajánljuk. Ára 1:50 kor.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

M. J. urnak Öröm és többeknek. Azt az álláspontot, a melyet lapunk az egyetemi keresztkérdésben vallott, tovább is fenntartjuk. Tesszük ezt annál is inkább, mert a kikkel érintkeztünk, a kik a pesti egyetemi tanárok hangulatáról is informáltak bennünket, továbbá a kik itt nézeteiket nyilvánították, nagyok és kicsinyek, teljesen megerősítettek bennünket előbbi nézeteinkben. Az, hogy papok eljárásáról is mondtuunk elítelő véleményt, csak arról győzhet meg mindenkit, hogy igazságosak akarunk lenni s megmondjuk a magunk nyájának a hibáit is. A

czikkeket, a melyeknek szerzői jelézve voltak, ugyanazok is írták, „mystifikáció” nem rejlik a dologban sehol. A melyek azonban jelzés nélkül jelentek meg, azokat lapunk felelős szerkesztője írta és érettnk a felelősséget kész is mindenkor elvállalni.

P. R. Enese. A felnöttek biblíja című kitűnő munkát, a melyet legmelegebben ajánlhatunk bárkinek, egy szatmári áldozópap írta. Megrendelhető: *Adjutus Secundus áldozópap-nál Szatmár.* Üdv!

4 darab

szolid készitményű

író-asztal

jutányos áron eladó

Nyáry Gábor

asztalosnál, Várkapu-utca 6. szám.

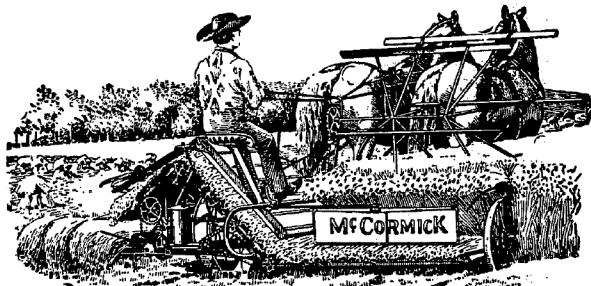
Fégekkihordás megkezdése.

Előjegyztetni lehet:

Lichtneckert József fűszerkereskedésében.

Mc CORMIK HARVESTING MACHINE COMPANY
(CHICAGOI ARATÓGÉPCYÁR)

GRAND PRIX.

PARIS 1900-ban.

Kéveköti aratógép, Fűkaszalógép, Közörlőkészülék, „Daisy” marokrakó aratógép, Szénagyűjtő gereblye és Kévekötiönal gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s dráinkat nem kérdezte!

Olcsó tartalékreszkek óriási raktára.

WILLIAM J STILLMAN
igazgató.

Képviselelők:

NEY MÖR, Székefejevárv. Budapest V., Váci-ut 30.

Tessék mintakönyvet kérni!

Hirdetések

felvétetnek kiadóhivatalunkban

(Szent-István-tér I. szám)

jutányos áron.

Nyomatott Számmer Imre könyvnyomdai intézetében, Székefejevárott.